

391

թ/ւ 30

ԱՍՏՈՒԱԾՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ԱԶԳԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Գ Ր Ե Տ

Ա. Գ. ՍԵՖԻՐԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ ՄԱՐԱՆԱԹԱ

Հ Ա Լ Է Գ

2

U-45

29 JUL 2009

2
U-45

ԱՍՏՈՒԱԾՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ԱԶԳԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Գ Ր Ե Ց

Ա. Գ. ՍԷՅԷՐԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ ՄԱՐԱՆԱԹԱ

Հ Ա Լ Է Պ

43

ԱՍՏՈՒԱԾՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Ե Ի

ԱԶԳԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՍԻՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒՆ

«Ինդիքըզվս իմ հոգին՝ ու աղաչանքովս իմ ԱԶԳՍ ինձի տրուի»։ «Թեր 7.3»։

Ո՛վ երիտասարդ բարեկամներ, ազգին սիրելի զաւակները և Աստուծոյ փնտռած պատուական հոգիներ, շատ անկեղծ սիրով, ձեր երիտասարդութեան ու ազգասիրական հոգւոյն յարգանքով կ'ուզեմ մօտենալ և ձեր հոգիներուն փրկութեան համար աղաչել: Գուք տակաւին չստեղծուած ձեզ սիրելով ստեղծող ձեր Արարչին, ձեր մանկութենէն ի վեր ձեզ ապրեցնող ու կերակրող, պահող ու կրող ձեր Աստուծոյն, և ասկէ վերջն ալ ձեր ապագայ կեանքը իր փառքին համար անցնել տալու փափաքող և մահէն վերջ իր առջև իր փառքին մէջ ձեզի յաւիտենական հանգիստ խոստացող ձեր Տէրոջ կը կանչեմ ձեզ:

63813-67

Յաճախ երբ այս հարցով կը մօտենանք երիտասարդներու, եթէ ոչ ամէնը, ոմանք անմիջապէս կը պատասխանեն ու կ'ըսեն, «Մենք ազգասէր ենք, ապաշխարութեան, քրիստոնէութեան, Սուրբ Գրքին ու Աստուծոյ հետ գործ չունինք»: Սիրելի հոգի, դուն այնպէս մի' ըսեր, նորէն ազգասէր եղիր և թէ ալ ըլլալու ես, թող ատիկա արդէլք չըլլայ քու ապաշխարութեանդ ու հաւատքիդ: Սակայն եթէ չես կրնար այս երկուքը իրարու հետ հաշտեցնել, եկո՛ւր, քեզի հետ սերտենք, և քու մտքիդ մէջ եղած հարցերը լուծելով, դուն թէ ազգասէր եղիր և թէ Աստուծոյ հաճելի մէկը: Կ'երևի թէ քու դժուարութիւնդ այն է որ կամ բուն ազգասիրութեան ի՛նչ ըլլալը չես կրնար հասկնալ, կամ թէ Աստուածսիրութիւնք ի՛նչ է չես գիտեր, անոր համար չուարած ես կարծելով թէ երկուքը միատեղ չի կրնար ըլլալ:

Ներկայիս ամէն ազգի մէջ նոր շարժում մը կայ: Ամէն ոք ազգասիրութեան մասին կը մտածէ, կը խօսակցի ու այլ և այլ կարգադրութիւններով գործնական քայլեր կ'առնէ: Տէրութիւններ և ազգերու մեծեր արդէն այս գործը ստանձնած ըլլալով՝ արդի երիտասարդութիւնն ու

ապրօցներն ալ նոյն հարցով կը զբաղին, և ամէն ոք իր հայեցակէտով իր ազգը հոգալու համար ուղղութիւն մը կ'առնէ: Ասիկա լաւ է: Սակայն երբ հարցօւի թէ ի՛նչ է ազգասիրութիւնը, շատեր որոշ պատասխան չունին տալիք: Շատերու տուած պատասխաններն ալ իրարու հակառակ են: Օրինակի համար, տրուած պատասխաններէն մի քանի հատը յիշենք հոս: Ազգասիրութիւնը (ա) Ազգը ուրիշ զօրութիւններէն ազատել է: (բ) Ազգը տեղ մը հաստատել: (գ) Ազգը հարստացնել: (դ) Ազգին հարուստներէն առնելով՝ աղքատներուն տալ: (ե) Ազգը ուրիշ ազգերու հետ միացնելով ձուլել: (զ) Ազգը ուրիշ ազգերու հետ պատերազմի մղել: (է) Ազգը ներքին բազում հատուածներու բաժնել: (ը) Ազգը եկեղեցիէն, Խօսքէն ու Աստուծմէ ուժացնելով՝ միայն աշխարհը վայելել տալ: (թ) Ազգը Աստուծոյ, Անոր խօսքին ու եկեղեցիին առաջնորդելով՝ Աստուծոյ հսկողութեան տակ պահել զայն երկրի վրայ ու երկինքի մէջ:

Ահա այս և ասոնց նման իրարու հակասական գաղափարներ կրող ազգասէրներ կան: Թերևս բոլորն ալ կէտի մը մէջ կը միանան, որն է անկեղծօրէն սիրել

ու ջատագովել ազգը: Սակայն այս ջատագովութիւնը գիտակցաբար չէ շատերու մէջ:

Արդ ի՞նչ է ճշմարիտ ազգասիրութիւնը և ի՞նչ բանով կարելի է: Ասոր պատասխան տալու ատեն պէտք է կարգ մը սըխալ հասկացողութիւններն ալ շիտկել: Ի՞նչ է ազգասիրութիւնը:

Ազգը ազգութենէ աւրող, կործանող, երկրիս վրայ թշուառութեան մատնող ու հանդերձեալի մէջ ալ Աստուծմէ զրկուող պատճառ հանդիսացող ոյժերէ զերծ պահել է:

Արդարև մեծ ու կարևոր է այս հարցը: Սակայն ոմանք միայն մէկ կողմէն դիտելով կը խորհին թէ ազգասիրութիւնը ազգը զարնող, ջարդող, սրէ անցնող ու ցեր ու ցան ընող ոյժերու դէմ պայքարելին է լոկ:

Ենթադրենք թէ այս ոյժերը որպէս օձ կամ յօշոտող գայլ՝ կը փճացնեն ազգը, սակայն միւս կողմէն եթէ բնաւ օձ և գայլ չմնայ, մալարիայի ու թունաւոր տենդի մանրէները բերող փոքր մոթղներէն մեռնողներունն ալ մահ չէ՞: Ուրեմն դրսէն փճացնող ոյժերու չափ, ներսէն, ազգին բարոյականութիւնն ու նկարագիրը ապականելով ուղղափառ հաւատքը

թունաւորող ոյժերէն ազատելն ալ ազգասիրութիւն չէ՞: Ինչպէս որ ազգին օձախ մը գտնելը, կամ գանդկա հանգստաւէտ վայր մը տեղաւորելն ազգասիրութիւն է (որ ժամանակաւոր է, քանզի երկրիս վրայ օտար ու պանդուխտ ենք), նոյնպէս ազգը մահէն վերջ հանդերձեալ փառաւոր երկնից համար պատրաստելով այն յաւիտենական բնակարաններու մէջ տեղաւորելը՝ առաւել յաւիտենական ազգասիրութիւն չէ՞:

Մէկ խօսքով ազգասիրութիւնը՝ ազգը ամէն կողմէն սիրել ու պաշտպանել է: Անհատին, ընտանիքին, կրօնքին ու ազգին հոգին, շունչը ու մարմինը խորհելով՝ ամէն կողմէն պէտքը լեցնելու ջանալ է: Ազգին երկրային բաժինը ապահովելով հանդերձ՝ երկնային բաժինն ալ ապահովել է: Մանկանց դպրոցական կրթութիւն, երիտասարդաց զբաղում հայթայթել, ընտանիքներու մէջ համաձայնութիւնը պահել, աղքատներու օգնել, հիւանդները, ծերերն ու տկարները հոգալ աշխարհային հոսանքներէն տարուելով բարոյապէս ինկածները ուղղել, ամբողջ ազգը ուղիղ վարդապետութեամբ, հաւատքով ու երկրպագութեամբ առ Աստուած առաջնորդելն է ազգասիրութիւնը:

Ի՞նչպէս կարելի է ազգասիրութիւնը, կամ ի՞նչ բաներ կ'ակնկալուին ազգասէրէ մը: Պատասխան. —

Ա. — Ճեմարիս ազգասիրութիւնը կարելի է Ասուածսիրութեամբ: Քանզի ան որ իր Աստուածը չի սիրեր, իր ազգը չսիրեր: Միւս կողմէն ան որ իր Աստուածը կը սիրէ, անպատճառ իր ազգն ալ կը սիրէ: Սակայն շատ կ'ցաւինք որ հիմա ասոր հակառակը կը պնդուի: Այսինքն եթէ ոչ ամէնը, բայց շատ մը տգէտներ կ'ըսեն, «ՉԱստուած սիրելով ազգասիրութիւն չըլլար: Եկեղեցին, Քրիստոնէութիւնը, Սբ. Գիրքը, մինչև իսկ Քրիստոսը առանց մէջտեղէն վերցնելու ոչ ազգ կրնայ ըլլալ ոչ ալ ազգասիրութիւն»: Կ'ըսեն թէ ան որ ազգասէր է, չի կրնար Ասուածասէր ըլլալ, և ան որ Ասուածասէր է, չի կրնար ազգասէր ըլլալ: Հետեւաբար այսպիսիներ առանց Աստուծոյ միջամտութեան կ'ուզեն ազգասիրութիւն ընել: Այսպիսիներ ոչ թէ ազգասէր, հապա ազգասէր ըլլալ կ'ուզեն: Աստուծոյ դարերէ ի վեր յառաջ բերած ազգը իրենց ձեռքը անցած է, և հիմա զանիկա բուն իր տէրէն կ'ուզեն անջատել: Այսպիսիներ կը նմանին այն զաւակներուն, որոնք կ'ըսեն թէ մեր հայրն ու մայրը սպաննենք

և ապա զիրար սիրելով մեր քմահաճոյքին համեմատ ապրինք: Սակայն ո՞վ կրնայ վստահիլ հայրն ու մայրը սպաննողներու սիրոյն: ՉԱստուած մէկզի ձըգողներ ի՞նչպէս կրնան ազգասէր ըլլալ: Յիրաւի շատեր Աստուծոյ վախը մէկզի ընելով՝ անձնասէր, ցանկասէր ու դիւային կեանք ապրիլ կ'ուզեն, և այդ վիճակին ալ ազգասիրութեան անուճը դնելով՝ արձակ համարձակ ըլլալ կ'ուզեն: Անտարակոյս ամէն ոք այսպէս չէ, սակայն այսպիսիներ ճշմարիտ ազգասիրութիւնը սխալ հասկցնելով արագ են անոնց:

Եթէ ազգասիրութիւնը իրականապէս անաստուածութիւն է, արգարև զԱստուած ու իր հոգին սիրող որևէ մէկը պիտի ըսէ որ եթէ այսպէս է, ես ազգասէր չեմ ըլլար, հապա ասուածասէր ըլլամ: Քանզի Անիկա իմ Արարիչս, Աստուածս, տէրս, իմ հոգատարս ու խնամատարս, ամէն բանի մէջ ամէն բանս է: Ազգը միայն երկրիս վրայ ինծի պէտք է, իսկ Աստուած թէ երկրիս վրայ թէ ալ երկնից մէջ: Առանց անոր չեմ կրնար ապրիլ: Թարեկամներ, այսպէս չէ խնդրը, այլ ընդհակառակը: Անոնք են ճշմարիտ ազգասէրներ՝ որոնք ասուածասէր են: Սըխալ հասկնալով ազգի մի մերժեր կամ մի

արհամարհներ, զԱստուած սիրելով մէկտեղ ազգոյ ալ սիրէ:

Անոնք որ առանց Աստուծոյ ազգաստեղծուալ կ'ուզեն՝ իբր թէ ազգը չեն կրնար Աստուծոյ վստահիլ, այնպէս կարծելով որպէս թէ իրենք Աստուծոյ սիրածէն աւելի կը սիրեն: Խեղճ տգէտներ, չեն կրնար խորհիլ թէ տակաւին իրենք գոյութեան չեկակ, ազգը՝ ազգ ընողը Աստուած է, որուն չեն հաւնիր (քաւիտի): Եւ իրենց մեռնելէն վերջն ալ ազգը դարձեալ Աստուծոյ պիտի մնայ: Եւ Աստուած իր խօսքովը ու իր եկեղեցիին միջոցաւ պիտի կառավարէ ազգը:

Շատեր ազգաստեղծելով այս կամ այն կուսակցականութիւնը կամ խմբակցութիւնը կը հասկընան, և իրենցմէ դուրս ամէնը մինչև իսկ ազգ ալ չեն համարեր: Այն ատեն ոչ թէ ազգաստեղծուան, այլ ազգաստեղծումի, այսինքն ամբողջ ազգը մոռնալով՝ միայն իրենց ազգեցութեան ներքեւ ինկածները իբր ազգ կը ճանչնան: Սակայն ազգը հապար ու մէկ հատուածներու ալ բաժնուի, դարձեալ ամէնը նոյն արիւնէն մէկ ազգ են: Աստուած այսպէս կը ճանչնայ ու կը սիրէ: Կան ազգաստեղծուող որոնք ազգը կը սիրեն առանց որևէ անունով մը յորջորդուելու:

Ոմանք զԱստուած մէկզի ընելով զէնք առնելը ազգասիրութիւն կը կարծեն: Եթէ մէկը զէնք առնէ, անիկա իբր թէ ազգաստեղծուալ եղեր, հոգ չէ թէ զայն գործածել չգիտնալով ինքզինքը սպաննէ, կամ ազգին զաւակները մեռցնէ, ազգը բաժան բաժան ընելով հազար ու մէկ փորձանքներու ենթարկէ: Երբեմն կ'ըսեն թէ Յիսուս ալ չըսաւ թէ զէնք առէք, ինչո՞ւ համար չէք հնազանդիր: Անոնք չեն նկատեր թէ Յիսուս երեք տարուայ ընթացքին շատ բաներ խօսեցաւ և վերջին գիշերը ըսաւ թէ զէնք առնեն: Հետեւաբար կարգով առաջուրնէ սկսելով կատարելու տեղ, որքան հակասութիւն է բոլոր աստուծոյ, մինչև իսկ Յիսուսը մէջտեղէն վերցնել ուզելով Անոր միայն մէկ խօսքը բռնել: Անշուշտ Յիսուսի պէս հրամանատարի մը ձեռքին տակ զէնք գործածել վտանգաւոր չէ, քանզի Անիկա գիտէ թէ գործածել տալու և թէ «սուրբ իր պատեանը դիր» ըսելու ժամանակը: Այո, ես բոլոր ազգաստեղծները կը հրաւիրեմ այս հրամանատար Յիսուսի զինուորագրուելու և անոր զէնքերով զինուելու:

Ժամանակաւ Իսրայէլի ժողովուրդը Ամազէկի հետ պատերազմեցաւ: Աստ-

ուած՝ Յեսուն զէնքով պատերազմի դաշտը զրկեց, իսկ Մովսէսը լեռը՝ երկու ձեռքերը դէպի երկինք բարձրացնելով աղօթելու համար: Ելից. 17րդ գլուխ: Աստուծոյ Խօսքը կ'ըսէ թէ երբ Մովսէս իր ձեռքերը վար կ'իջեցնէր, Իսրայէլ կը յաղթուէր, բայց երբ Մովսէս իր ձեռքերը վեր կը վերցնէր, Յեսու և ժողովուրդը կը յաղթէին: Սրդ ո՞ր մէկը ազգասէր է, ո՞րը աւելի պէտք է: Պատասխան, Աստուծոյ վերջին ասիւնը քան պէտք էր: Ինչպէս այն ատեն, նոյնպէս հիմա ամէն մարդ չի կրնար զէնք բռնել, բայց կրնայ աղօթքով ազգասէր ըլլալ: Առանց Աստուծոյ զէնքը միայն արիւն կը թափէ, յաղթութիւն չապահովեր: Երանի՛ թէ հիմա ալ Մովսէսի պէս աղօթողներու ձեռքերը զօրացնողներ ըլլային, սակայն ցաւալի է որ, շատեր աղօթող լեզուները և զէպի երկինք բարձրացող ձեռքերը կտրելու չափ Աստուծոյ հակառակ ոգի մը կը կրեն:

Անոնք որ Աստուծոյ միջամտութիւնը չեն ուզեր ազգասիրութեան մէջ, բնականաբար չեն ուզեր նաև աստուածասէրներու, բարեպաշտ, քրիստոնեայ ու հոգեւոր եղողներու միջամտութիւնը, իբր թէ այսպիսիներուն չեն կրնար վստահիլ ազգը: Այն ատեն ազգը իրենց կը մնայ,

և իրենք՝ կ'ըլլան ազգասէր, ոչ թէ ազգասէր: Շատեր խաղաղ ատեն իրենք զիրենք պաշտօնապէս որպէս ազգասէր կը ծանօթացնեն ամէն կողմ, մինչ անդին լուսթեամբ, աղօթքով ու գործնականապէս իրենց Աստուածն ու ազգը սիրողները կը նախատեն: Բայց երբ վտանգաւոր ժամանակը գայ, երբ ազգը սիրելու և ի հարկին ազգին համար մեռնելու առիթը ներկայանայ, այն ատեն իրենք փախչելով թաքստոցներ կը փնտռեն, և իրենց նախատած բարեպաշտ ու աղօթասէր մարդիկն են որ կը կրեն ազգին բեռն ու պատասխանատուութիւնը: Արդ՝ հարցնենք, որո՞նք են ազգասէր:

Իրենց եղբայրը, Յովսէփը գուրը նետող ու ապա օտարազգիի մը ծախող անողորմ եղբայրնե՞րը ազգասէր էին, թէ ոչ ծառայութեան մէջ իսկ Աստուծոյ հետ ապրելով, եղբայրներուն ներող, և զանոնք ու իրենց սերունդը կերակրող Յովսէփը: Աստուծոյ տաճարին մէջ իսկ իրենց ցանկութեան ու քմահաճոյքին համեմատ ապրող ու իրենց մեղքին պատճառաւ ազգը գերութեան մատնող Հեղիի որդիները ազգասէր էին, թէ ոչ մանկութենէն զԱստուած ճանչցող, և աղօթքով ազգին յաղթութիւն ապահովող Սամուէլ մար-

գարէն: Արդեօք կրակէն ու մահէն խու-
նափելով նաբուզողոնոսորի լինած ար-
ձանին երկրպագութիւն ընել յօժարող-
նե՞րը ազգասեօ էին, թէ ոչ Աստուծոյ
ու ազգին սիրոյն իրենց մարմինը կրակի
յանձնելով՝ հաւատքով յաղթանակ տա-
նող, և այսպէս ազգին ընդարձակութիւն
տուող երեք երկտասարգները, Սեզրաք,
Միսաք և Աբեղնագով: Եթեբերին նայինք՝
երբ ազգը ամբողջովին մահուան դատա-
պարտուած էր, փոխանակ Աստուած ին-
չո՞ւ համար այսպէս կ'ընէ ըսելով անհա-
ւատութեան երթալու, կամ մարդկային
ջանքով, և իր կարողութենէն վեր գէնքով
դիմադրելու, աւելի նախընտրեց իր ազ-
գին համար մեռնիլ քան թագուհի ըլլալ
և աղօթքով ու ծոմապահութեամբ Աս-
տուծոյ նուիրուելով թագաւորին մօտե-
ցաւ և ըսաւ. «Սնդիրքովս իմ հոգիս՝ ու
աղաչանքովս իմ ազգս ինձի տրուի», և
այսպէս յաղթող եղաւ: Ասիկա ազգաօթ-
րութիւն չէ՞: Եզրաս, Դանիէլ, Պօղոս և
այլ անձինք այս տեսակ ազգասերներ ըլ-
լալով՝ իրենց դարուն մէջ իրենց ազգը
հոգեւոր ու քաղաքական գերութենէ
ազատած են: Արդ թէ Աստուած և թէ
ազգը կը վստահի անոնց որ հաւատքով
ու աղօթքով աստուածասեր են:

Ոմանց երբ հարցուի թէ ինչո՞ւ համար
այսչափ կ'առեն զԱստուած: Պատասխան
կուտան ու կ'ըսեն թէ Աստուած մեզի
չնայեցաւ, մեր ուզածը չկատարեց: Մենք
քրիստոնէութեան համար այսքան չար-
չարանք կրելով հանդերձ, մեզ չազատեց,
այլ մեզ ազէտներու ենթարկեց, անոր
համար մենք այլ զինքը չենք ուզեր:

Առաջին ակնարկով՝ ըսածներնուն հա-
ւատալը կուզայ, սակայն Աստուած եթէ
մեծ հայր է, յայտնի տգիտութիւն չէ՞
Անոր մտիկ չըրած՝ այն տգէտ մանուկնե-
րուն հաւատալ: Հայրս զիս կը ծեծէ՝ ը-
սելով իր հօրմէն ու տունէն փախչող
տղան ի՞նչ կը շահի: Եթէ անառակ որդի-
ին պէս հարազատ հօր հետ չեն կրնար կե-
նակցիլ, ուրիշ ո՞վ հայր պիտի ըլլայ այն-
պիսիներուն: Եթէ իրապէս կը ծեծէ, ի՞նչ
է պատճառը: Ո՞վ է յանցաւորը, պէտք
չէ՞ զայն հասկնալ:

Քալով չարչարաններուն, արգեօք բո-
լորը Աստուծոյ և քրիստոնէութեան հա-
մար կրեցինք, թէ ոչ մեր Աստուծմէ
հեռանալուն համար:

Անգամ մը գիւղացիին մէկը բեռ մը
ծխախոտ փախցնելու ատեն պաշտօնեա-
ներէն կը հետապնդուի: Եւ լեռներէ, ձո-
րերէ ու անտառներէ անցնելով երբ կը

փախչէր, յանկարծ ջորիով մէկտեղ կ'իյնայ ու կը վիրաւորուի: Յայնժամ կ'ըսէ. «Ո՛վ Աստուած, եթէ ասիկա ալ Բեզի համար շարչարանք չհամարես, ա՛լ ի՞նչ բանը պիտի համարես»: Չարչարանքը իրական է, սակայն պատճառն ու նպատակը Աստուծոյ համար է: «Հօրը ձեռքը անիրաւտեղը արցունք կը թափէ»:

Անառակ որդին որ սնանկանալով, աւսօթի, մերկ, խեղճ ու թշուառ եղաւ, որո՞ւն էր յանցանքը: Իր հայրը անոր իրաւունքը չեղած ժառանգութիւնը տրւած ու զինքը սիրած էր, և անոր այս խղճալի վիճակին մէջ իսկ պատրաստ էր զանիկա գրկելու և ընդունելու, ինչպէս ըրաւ երբ անիկա տուն դարձաւ: Երանի՛ թէ գլխատուած յանցաւոր հանող ազգասերներ իրենց յանցանքն ու անառակութիւնը խոստովանելով՝ դառնային ու երկնաւոր Հօրը գիրկը հանգիստ գտնէին: Ռմանք անկեղծ հոգիով ազգասեր են և կ'ուզեն ամբողջ ազգը գրկել, սակայն գիրենք գրկել փափաքող Աստուծամէտ աւակուն հեռու են:

Անոնք որ զԱստուած կը սիրեն, իրենց հանդերձեալ կեանքին վրայ կը խորհին և սա վաղանցիկ աշխարհէն անդին իրենց հոգին յաւիտենական երկինքի հա-

638/3.67

մար կը պատրաստեն, ազգասիրութիւնը սխալ հասկնալով ձեզմէ, պիտի ստիպուին ըսելու թէ մեզի առանց Աստուծոյ ոչ ազգ պէտք է, ոչ ալ ազգասիրութիւն: Բայց շիտակ չէ: Մեզի թէ Ասուած պէտք է, և թէ ազգ, և ճշմարիտ ազգասիրութիւնը ասուածսիրութեամբ կարելի է: Աստուած մեր ազգը կը սիրէ, մենք ալ զԱստուած սիրելնուս համար մեր ազգը կը սիրենք:

Ո՛հ, Աստուծոյ մի հակառակիք: Աստուծոյ թշնամի ըլլալով՝ ազգասիրութիւն կարելի՞ է: Ուրիշ թշնամիները նուաճելով կամ անոնցմէ փախչելով ազատի՞լ կարելի է, սակայն ան որ զԱստուած իրեն թշնամի կը նկատէ, ի՞նչպէս պիտի դիմադրէ Անոր կամ ո՛ւր կրնայ փախչիլ:

Արդ, «Ազէ, Անոր հետ բարեկամեղիր, ու խաղաղութիւն ունեցիր ու ասկէ քեզի օգուտ կ'ըլլայ»: Յոր 22. 21:

Բ.— Ազգասիրութիւնը կարելի է անձնասիրութեամբ, այսինքն ինքզինքը սիրելով: Առաջին ակնարկով դժուար կը հասկցուի այս, հետեւաբար լուսաբանել պէտք է: Յիսուս ըսաւ թէ Բո՛ւ Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ և քու ընկերդ քու անձիդ պէս: Ըսել է թէ նախ ինքզինքդ սիրելը սորվիս որպէսզի այն չա-

փով սկսիս քու ընկերդ սիրել քու անձիդ պէս: Արդարև ան որ իր անձը չի սիրեր, ուրիշները կամ ազգն ալ չի կրնար սիրել: Ան որ իր արժէքը չի ճանչնար, ազգին արժէքն ալ չի կրնար զնահատել:

Արդ ի՞նչ է անձնասիրութիւնը: Ոմանք կը կարծեն թէ անձնասիրութիւնը՝ յանդգնաբար իր քմահաճոյքին համեմատ ապրիլ կը նշանակէ: Կը կարծեն թէ զԱստուած, Անոր խօսքը ու եկեղեցին չճանչնալով՝ մեղսալից, հաճոյասէր ու աշխարհասէր կեանք վարել է: Կը կարծեն թէ հայրն ու մայրը և մեծերը չճանչնալով՝ Սատանայի հետեւիլ ու մարմնաւոր ամէն կերպ ցանկութիւնները կատարել է: Կը կարծեն թէ մարդ եթէ ոգելից ըմպելիքի անձնատուր ըլլալով՝ խաղամուր ըլլայ և զեղխութեան, շռայլութեան, անառակութեան ու կորստեան ճամբաներուն հետեւի համարձակօրէն, իր անձը սիրած կ'ըլլայ: Կը կարծեն թէ եթէ պոռալով սպառնալով ուրիշները վախցնէ, զարնէ ու փշրէ, իր անձը սիրած կ'ըլլայ: Մինչդեռ ասոնք անձնասիրութիւն չեն, այլ հաճոյասիրութիւն: Միև կողմէն իր անձին դէմ թշնամութիւն է:

Անգամ մը ասանկ մէկու մը հետ իր անձին փրկութեան վրայով կը խօսակցէի:

Երբ ապաշխարութեան, հաւատքի ու փրկութեան մասին խօսեցայ իրեն, անկա ըսաւ. «Ես խորունկ կարդացող մէկը չեմ, բան մը գիտեմ, եթէ իմ ընկերս անձիս պէս սիրեմ, հերիք է, Աստուած զիս կ'ընդունի»: Անմիջապէս պատասխան տուի անոր և ըսի, «Ո՛հ, չըլլայ թէ զիս քու անձիդ պէս սիրես»: Մարդը զարմացաւ, և ես խնդիրը անոր պարզելով ըսի. «Բարեկամ, դուն քու ըսածիդ համաձայն այս կամ այն մեղքերուն տէրն ես և անոնցմէ չես հրաժարիր, ուրեմն դուն զըժոխք պիտի երթաս, եթէ զիս ալ քու անձիդ պէս սիրես, ըսել է որ եթէ՝ ձեռքէդ գայ, զիս ալ քեզի պէս ընելով դըժոխք պիտի տանիս, հարկաւ ես չեմ յօժարիր ասոր: Ուրեմն, դուն՝ քու անձդ չես սիրեր, և քու անձիդ թշնամի ես: Եկուր, նախ քու անձդ սիրէ որպէսզի կարգը գայ ուրիշները սիրելու»:

Ուրեմն, ով ազգասէր բարեկամներս, արդեօք վերի լուսարանութեան համաձայն դուք նախ ձեր անձերը սիրողնե՞ր էք, որ կարենաք ազգն ալ ձեր անձին պէս սիրել: Եթէ ազգը ձեզի հետեւի, ո՛ւր պիտի առաջնորդէք: Այս առթիւ ըսեմ թէ շատեր որ ազգը ազատել կ'ուզեն, իրենք մեղքի ու Սատանայի գերի են: Եթէ մէ-

կու մը տունը վառի ու ինք չի մարեր
զայն, և զայ ըսէ որ եթէ ձեր տունը վա-
ռելու ըլլայ, ես կուզամ կը մարեմ, ո՞վ
կը հաւատայ անոր: Արդ, սիրելի հոգի,
նախ ինքզինքդ, քու անձդ սիրէ: Մինչ
ազգին ապագայ թշնամույն մասին կը
մտահոգուիս, մի մոռնար քու ներկայ
թշուառ վիճակդ, ապաշխարէ, որպէսզի
Աստուած քեզ մեծ հերոս մ'ընէ ազգին
համար: Եթէ ոչ ան որ չի կրնար իր անձը
փրկել, չի կրնար ազգն ալ փրկել:

Ոմանք անուն մը կամ պատիւ կը փնտ-
ռեն իրենց համար, կամ թէ աթոռ կամ
իրենց քսակը կը սիրեն, և ասով իրենց
անձը սիրած կը կարծեն: Այս ալ սխալ է:
Այսպիսիներ բնաւ չեն կրնար ուրիշները
կամ ազգը սիրել: Ասիկա ոչ թէ ինքզին-
քը սիրել է, այլ Սատանայացած անձը
սիրել, և բուն իր անձը մոռնալ:

Ուրեմն ի՞նչ է ինքզինքը սիրել զոր
գիտնալով՝ կարելի ըլլայ անոր համեմատ
ազգը սիրել: Պատասխան.—

1.— Քու արժեքդ գիտցիր: Դուն ծառ
մը կամ կենդանի մը չես որ 10—20 տա-
րի ապրելով կ'ոչնչանայ: Դուն այնպիսի
արարած մը չես որ միայն աշխարհի հա-
մար ապրելով մահէն վերջ կ'ոչնչանայ:
Դուն խիստ թանկագին ես: Բանի մը ի-

րական արժէքը՝ բուն անոր տէրը կամ
զայն շինողը գիտէ: Ուրեմն դուն քու Ա-
րարիչդ գտիր, որպէսզի Անիկա քեզի
յայտնէ քու իրական արժէքդ: Դուն յա-
ւիտենական Աստուծոյ ստեղծած յաւի-
տենական մէկ էակն ես: Դուն աստուա-
ծային ու հոգեւոր անձնաւորութիւն մ'ու-
նիս: Եւ քու անձդ սիրել կը նշանակէ բուն
քու անձնաւորութիւնդ սիրել որ կարելի
է նախ քու Աստուածդ սիրելով:

2.— Քեզ գերեվարող բաներէն փրկուե՞-
ա՞նք միտքդ ու երեւակայութիւնդ ապա-
կանող խորհուրդներէն, նկարագիրդ ու
բնութիւնդ աւրող ունակութիւններէն ու
սովորութիւններէն, լեզուդ ու վարմունքդ
պղծող ընթացքներէն, մարմինդ մաշեցը-
նող ու առողջութիւնդ խանգարող վայրե-
րէն ու պարագաներէն, քսակդ պարպե-
լով տունդ կործանող շռայլութենէն, խա-
ղաղութիւնդ վրդովելով անձդ արատաւո-
րող ու քեզ դժոխք առաջնորդող մահէն
տեսակ մեղքերէն զգուշանալով փրկուէ:
Ով որ ասոնք կը գործէ, ինք գերի է, և
ան որ չի կրնար ինքզինքը ասոնցմէ ազա-
տել, չի կրնար ազգը փրկել: Իսկապէս սի-
րող ու ծառայող՝ լրջախոհ, հաւատարիմ
ու մաքուր նկարագրի տէր մարդոց կը կա-
րօտի ազգը: Տգէտներու ձեռքը մնացող

ազգէն ի՞նչ օգուտ կ'ելլէ: Իմաստուն ու յաղթական կեանք ապրէ:

3.— Ասեղծագործութեանդ նպատակին ծառայէ: Աստուած իւրաքանչիւր անձը ստեղծելու ատեն անոր համար կեանքի ու գործի ծրագիր մը պատրաստած է: Երանի՛ անոր որ զայս Աստուծմէ իմանալով կը կատարէ: Եթէ ոչ, ան որ չի կրնար իր տեղը գտնել, թէ՛ ինք կը շուարի և թէ՛ ուրիշները կը շուարեցնէ: Տան մը մէջ եթէ բոլորը տիրուհի ըլլան, սպասուհիին գործը անկատար կը մնայ, և ամբողջ ընտանիքը թշուառ կ'ըլլայ: Ազգի մը բոլոր անհատները եթէ թագաւոր ըլլան, պատերազմի գացող զինուոր չի մնար, և գահը հաստատ չըլլար: Աստուած քեզ ինչ բանի համար որ դրած է, զայն ըրէ: Ազգասիրութեան մէջ ամէն մարդուն տեղն ու գործը նոյն չէ: Բայց և այնպէս ամէն անհատ իրեն յատուկ տեղ մը ու բաժին մը ունի:

4.— Յաւիտեանկանութիւնդ ապահովէ: Եթէ քեզ աշխարհիս բոլոր ազգերուն ու երկիրներուն իշխանը կամ թագաւորը ընեն, մեծ շահ կամ դիրք մը չէ ասիկա, քանզի յետ մահու հանդերձեալին համար պատրաստ չես, օր մը կը մեռնիս, ամէն ինչ ձեռքէդ կ'ստնուի, և դուն սնան-

կացած կ'երթաս հանդերձեալ աշխարհ: Ուրեմն նախ քու անձիդ վրայ խորհէ, և յաւիտենականութեան համար պատրաստուէ: Յաւիտենականութիւնը կարելի է ապահովել յաւիտենականութեան Աստուծոյն յանձնելով ու հպատակելով: Այն ատեն Աստուած քեզ ազգիդ համար օգտակար ու ազգասէր մէկը պիտի ընէ: Եթէ ոչ ազգ չի վստահուիր քեզի:

9.— Ազգասիրութիւնը կարելի է մարդասիրութեամբ: Յիսուս ըսաւ. «Ի՞նչ է Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ ու քու բոլոր անձէդ և քու բոլոր զօրութենէդ ու քու բոլոր միտքէդ և բու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս»: Ասիկա մեծ ճշմարտութիւն մ'է: Եթէ մէկը զԱստուած կը սիրէ, իր անձն ալ կը սիրէ, քանզի Աստուած զինքը կը սիրէ: Եթէ մէկը զԱստուած ու իր անձը կը սիրէ, իր ընկերն ու ազգն ալ կը սիրէ, քանզի Աստուած ամէնը կը սիրէ:

Ներքին ազգասիրութենէ առաջ չմոռնանք սա կարևոր ճշմարտութիւնը թէ ճշմարիտ ազգասէր մը իր ազգը սիրելու համար պարտի դրացի ազգերն ալ սիրել: Մէկը եթէ իր դրացիին հետ չհահաձայնելով գժտուի ու կռուի, իր տանը խաղա-

ղուծիւնը կը վըրդովէ, և չի կրնար հանգիստ պառկիլ: Ամէն մարդուն տունն ու ազգը իրեն համար նուիրական է: Ուրեմն ամէն անձ կամ ազգ ճիշդ իր տեղը ճանչնալով, հարկ եղած յարգանքը, համակրանքն ու բարեկամութիւնը ցոյց տալ պէտք է, որպէս զի դրսէն պարապ տեղ արգելքներ չծագին ներքին գործունէութեան դէմ: Մեղը շինող մեղուին փեթակէն ներս խռիւ խոթող մանուկներ իրենք զիրենք նեղութեան կը մատնեն: Ուրիշ անձեր կամ ազգեր եթէ գիտնան թէ դուն զիրենք կը սիրես, իրենք ալ բարեկամաբար կը վարուին քեզի հանդէպ: Այդպէս չընեն իսկ, իմաստութեամբ սիրելէ վնաս չեւելեր:

Ազգասիրութիւնը պէտք է ընթանայ հետեւեալ ուղղութեամբ: Նախ զԱստուած սիրել պէտք է, երկրորդ իր անձը, և երրորդ ընկերը կամ ազգը:

Ներքին ազգասիրութիւնը կ'ընթանայ յետագայ կարգով:

(ա) Ազգասիրութիւնը կարելի է անհասներ սիրելով: Մարդը պէտք է սիրել իբրև մարդ: Ամէն անհատին ճիշդ իր արժէքն ու կարևորութիւնը պէտք է տալ: Պզտիկի կամ մեծի, տղէտի կամ զիտունի, աղքատի կամ հարուստի, ամէն ան-

հատի իր Արարչին աչքով պէտք է նայիլ անխտիր: Անոնք որ ամէն անհատը Աստուծոյ պատկերին ու նմանութեանը պէս ստեղծուած, աստուածային բնութիւններով ու ձիրքերով օժտուած որպէս յաւիտենական էակ կը ճանչնան, չեն կրնար չսիրել: Ան որ անհատապէս մարդը կը սիրէ, անհատներէ կազմուած ազգն ալ կը սիրէ և պարտի սիրել:

(բ) Ազգասիրութիւնը կարելի է բնացիֆ սիրելով: Ան որ անհատը կը սիրէ, քիչ վերջ զայն որպէս ընտանիք նկատելով սիրելու է: Ընտանիքին հոգևոր ու նիւթական պիտոյքը լեցնելու համար հոգ տանելու է: Տիպար ազգ մը մաքրակենցաղ ընտանիքներէ կը կազմուի: Ուրեմն ընտանեկան մաքուր կենցաղապարութեան պէտք է կարևորութիւն տալ: Ընտանեկան սրբութիւնը պահուելու է: Մանկանց պէտք է վարժեցնել ծնողքը ու մեծերը յարգել ու պատուել:

(գ) Ազգասիրութիւնը կարելի է եկեղեցից սիրելով: Եկեղեցին՝ անհատներու և ընտանիքներու միաբանութիւնն է աստուածային հիման վրայ: Կրօնասիրութեան ու աստուածաշարժութեան փափաքն է որ անհատներն ու ընտանիքները մէկտեղ կը հաւաքէ և զանոնք իրարու հետ յարաբե-

րութեան ու հաղորդակցութեան կը բերէ: Աշխարհ որքան ալ ընդարձակ ըլլայ, ու մարդիկ բազմանալով իրարմէ բաժնուին ու ցրուին տարբեր հատուածներու և շքրջանակներու, բայց և այնպէս բոլորն ալ կը միանան մէկ Աստուծոյ մէջ: Մարդիկ իրենցմէ ստորագաս նոյն իսկ իրենց հաւասար ոչ մէկ զօրութեան կ'ուզեն հպատակիլ, հապա իրենցմէ գերազանց զօրութիւն պէտք է: Ահա այն զօրութիւնն է աներևոյթ Աստուծոյ ու Անոր երևելի խօսքին հիմնած եկեղեցին կամ կրօնական կազմակերպութիւնը: Ազգը կրօնքով հաստատ կը մնայ: Աշխարհի վրայ շատ մը ազգեր ծագում առած, ապրած, նոյն իսկ թագաւորած են, բայց յետոյ անհետացած ու միայն Սբ. Գրոց ու պատմութեան էջերու վրայ անոնց անունները մնացած են: Քանզի անոնք կամ առանց Աստուծոյ, կամ անսկիզբ ու յաւիտեանական կենդանի Աստուածը առանց ճանչնալու. մարդակերտ կուռքերը պաշտելով՝ փուճ կրօնքով միաբանած են: Վերջապէս գոյութենէ դադրած են իրենց կուռքերով:

Սակայն կարգ մը հին ազգեր, մանաւանդ մեր ազգը թէև շատ բաներ կրօնացուցած է, մինչև իսկ թագաւորութիւնը, բայց տակաւին որպէս ազգ կ'ապ-

րի ու պիտի ապրի: Գաղտնիքը սա է որ ժամանակին զԱստուած ու Անոր անսխալական խօսքը, Քրիստոսը ու Անոր եկեղեցին ընդունելով անշարժ հիման վրայ հաստատուած է: Սա խօսքը ոչ թէ մարգարէութիւն՝ հսպա ստոյգ ճշմարտութիւն է, թէ մեր ազգը քանի Քրիստոսի վրայ կենայ, պիտի ապրի, սակայն եթէ Անկէ խոտորի, գոյութենէ պիտի դադրի: Ուրեմն ազգասիրութեան ամենակարեւոր պայմաններէն մին՝ Աստուծոյ խօսքն ու եկեղեցին սիրել ու անոր հաւատարիմ ըլլալ է:

(դ) Ազգասիրութիւնը կարելի է ամբողջ ազգը սիրելով: Ճշմարիտ ազգասիրութիւնը ամբողջ ազգը սիրել է: Պատուական է այն ազգը զոր անհատը, ընտանիքը ու եկեղեցին յառաջ կը բերէ: Աստուած կը սիրէ զայն: Կը սիրուի, որովհետև սիրուելու արժանի է: Սակայն ի՞նչ կը նշանակէ ամբողջ ազգը սիրել: Անոր անձնը, անցեալ պատմութիւնը, ապագայ երեւակայութիւնները, թէ ազգին մէկ մասը սիրել: Ասոնք թանկագին են: Սակայն անցեալը անցած է, գալիքը անորոշ է: Ամենաշիտակը այն է թէ ամբողջ ազգը պէտք է սիրել ներկայ վիճակովը:

1.— Ազգին մանուկները պէտք է սիրել

ու հոգայ: Ծնողաց գրկէն ելլելով տանը գռնէն դուրս փողոցները թափուող մանուկներն ի՞նչ կ'ըլլան, ի՞նչ բաներ կը սորվին, ո՞ւր կը տարուին: Անոնք կամայ ազամայ ձեւ մը պիտի առնեն: Անոնց ապագայի մէջ ինչ ըլլալը որ կ'ուզենք, հիմակուց այն ուղղութիւնն ու ձեւը տըրուելու է անոնց: Պէտք է պղտիկուց անոնց սորվեցնել մաքուր նկարագիր ու բնութիւն, հաւատք, աստուածապաշտութիւն, ծնողաց հնազանդութիւն, եկեղեցասիրութիւն և ազգին ծառայութիւն:

2.— Ազգին պատգիները պէտք է սիրել ու սանձել: Ի՞նչ կ'ըլլան պատանիները: Անոնք որպէս թեւ առած թռչուններ երբ ճիւղէ ճիւղ կը թառին, արդեօք ազգին բոյնը եղող եկեղեցին կուգա՞ն: Ծնողաց գիրկը կը հանգչի՞ն: Տանը լուծին ներքեւ մնալով, Աստուծոյ խօսքին դպրոցին մէջ կը կրթուի՞ն: Անոնց նախ պէտք է սորվեցնել Աստուծոյ երկիւղը, իրենց հոգիներուն փրկութիւնը, և ընտանեկան ու եկեղեցական օրէնքները:

3.— Ազգին երիտասարդները պէտք է սիրել ու ղեկավարել: Երիտասարդներ բարձր կրթութեամբ զօտեւորուած ու սքանչելի զօրութեամբ ու ձիրքերով զինուած ինքնաբերաբար կեանքի պայքարին ու

գործունէութեան ասպարէզը նետուած են: Լուծը կօտրելով փախչող ցուլի պէս զԱստուած, Անոր խօսքը, եկեղեցին ու ծնողքը ոտնակոխելով, նախահայրերու սրբազան հաւատքի շէնքը քանդելով արտը աւերակի վերածելով պիտի զբաղին: Կամ իրարու հետ կուուելով ու ընդհարելով ազգին ինպատ ծառայելու զօրութիւննին կօտրելով պիտի վատնեն:

Պէտք է որ իրենց երիտասարդութեան ժամանակ իրենց Ստեղծիչը յիշեն: Նախ Տէր Յիսուսի բարի զինուոր-ըլլան: Իրենց պարանոցը ողջամիտ վարդապետութեան լուծին ներքեւ դրած, նախահայրերու հաւատքին հաւատարիմ մնալով՝ Տէրոջը զօրութեամբ ուժովցած՝ ազգին ծառայեն:

4.— Ազգին չափահասները պէտք է սիրել ու գործածել: Շատ մը երիտասարդներ իրենց հարստութիւնը փոխանակ ազգին համար գործածելու, շռայլութեամբ կը մոխեն: Շատ չափահասներ ալ իրենց զբամն ու զօրութիւնը պահելով կը փրտեցնեն: Կծծի են, ոչ Աստուծոյ, ոչ իրենց, ոչ ալ ազգին համար կը ծախսեն: Ոչ Աստուած ոչ ալ ազգը այսպիսիներէն օգուտ մը կը տեսնէ: Կրօնական ու ազգային յորդորանք պէտք է այսպիսիներուն, որպէսզի իրենց հարստութեամբ ու

զաւակներովը Աստուծոյ ու ազգին համար գործածուին:

5.— Ազգին որբերն ու որբեւարիները, անտէր ու քուտուները, հիւանդ ու վեցահարները պէտք է սիրել ու խնամել: Որբ բայց խելացի, որբեւարի, աղքատ, անտէր ու թշուառ, բայց առաքիւնի, Աստուծոյ հաճելի ու ազգին հաւատարիմ եղողներ կան որոնք կարողութեան տէր ազգասերներու պաշտպանութեան կը կարօտին: Ազգը իր մէջ այսպիսիները հոգալու է, անոնց վերջերը փաթթելով արցունքները սրբելու և մխիթարելու է:

6.— Ազգին ծերերն ու փորձառուները պէտք է սիրել ու յարգել: Նոր սերունդը պէտք է որ հիները մեծարէ, որպէս զի քիչ վերջ երբ իրենք ալ ծերանան, նոյն մեծարանքին արժանանան: Ալեւորներ ազգին մատաղ մանկանց, պատանեաց ու երիտասարդաց օրն ու յարգանքը տեսնելով ուրախանալու են: Ահա ազգասիրութեան մէջ այս և ասոնց նման կէտեր կան որ պէտք է յայտնուին:

7.— Ազգը պէտք է ամբողջութեամբ սիրել: Ո՛հ, ազգասիրութեան անունը, ձայնն ու արձագանգը շատ է, բայց ձայնին ո՛ւրկէ գալը անորոշ է: Հարկ եղածին չափ ազգը իսկապէս սիրողներ չեն տեսնուիր:

Մինչև իսկ ազգասեր ենք ըսելով՝ նոյն ազգին զաւակները իրարու հակառակ կը գտնուին: Շատեր ազգը բաժան բաժան ընելով՝ կ'ուզեն մէկ մասը սիրել, և միւսները կ'ատեն: Կը հաւատանք թէ բոլորն ալ անկեղծութիւն ու ազգասիրական փափաք ունին, սակայն մէջտեղը գործունէութիւն չկայ, գործ չտեսնուիր: Կամ ալ շատ քիչ: Ինչո՞ւ համար արդեօք: Քանզի որոշ է թէ շիտակ սկսուած չէ: Աստուծոյ Խօսքը կ'ըստէ թէ նախ Աստուածդ, յետոյ քու անձդ, և ապա ընկերդ սիրես: Բայց շատեր սխալ սկսելով՝ նախ կ'ուզեն ազգը սիրել, ապա զԱստուած, և չեն կրնար: Ասիկա մացառը գլխէն բռնած ետեւէդ քաշքշուլու կը նմանի: Բարեկամներ, եկէք, շիտակ սկսինք: Մարդ ինքնիրեն չի կրնար ասոնք ընել: Մեծ ազգ մը պզտիկ անձի մը գիրկը չի մտներ: Ազգը սիրելու համար ազգէն մեծ եղող զԱստուած գտնել պէտք է որպէսզի Աստուծոյ աւելի մեծ սիրովը ազգին ամէն դասակարգը, ամէն տարրը կարենանք սիրել: Նախ Աստուածասեր ըլլանք, որպէսզի յետոյ կարենանք ազգասեր ըլլալ:

ՔԱՐՈՁԱՏԵՏՐԱԿՆԵՐ

- Թիւ 1. «Վերսահն ծնունդ»: Տ. 1. Մուտի:
- Թիւ 2. «Մեռելոց յարսւթիւնը հաւատալի է»: Զ. 2. Սփրքներ:
- Թիւ 3. «Քրիստոս՝ այր եկեղեցւոյ»: Զ. Խինի:
- Թիւ 4. «Փրկութեան ճամբան ցարեհուան պէս պայծառացած»: Տր. Բ. Ա. Թօրի:
- Թիւ 5. «Երեք ժամու խաւարը»: Զ. 2. Սփրքներ:
- Թիւ 6. «Դուն և քառ առնդ»: Տ. 1. Մուտի:
- Թիւ 7. «Ասանց կամուրջի անգունդը»: Զ. 2. Ս. Կո. 7. «Բէօգրիւսիւզ կիրտապը»: Զ. 2. Սփրքներ:
- Թիւ 8. «Մեղաւորներ բարկացած Աստուծոյ ձեռքին մէջ»: Ճ. Էտուրրոս:
- Կո. 8. «Կիւնահրեարլար դադապլանմը Ալլահըն էլինաէ»: Ճ. Էտուրրոս:
- Կո. 9. «Սօֆինին վազը»: 2. Գ. Կիպրոս:
- Թիւ 10. «Աղատէ ինքզինքը»: Մրս. Բ. Պուլնի:
- Թիւ 11. «Տասը պատճառներ»: Բ. Ա. Թօրի:
- Թիւ 12. «Քրիստոսի դիմումը»: Զ. 2. Սփրքներ:
- Թիւ 13. «Երկհաւոր Թագաւորին սենեակները»: Զ. Գ. Մայր:
- Կո. 13. «Սէմայի Մէլիլին օտարը»: Զ. Գ. Մայր:
- Թիւ 14. «Զղջացող աւազակը»: Տ. 1. Մուտի:
- Թիւ 15. «Քրիստոսի ու Անոր փրկութեան մասին անհոգ ըլլալ»: Բիչարտ Պէրսիլըր:
- Թիւ 16. «Ճշմարիտ և կեղծ հաւատքը»: Մրս. Պուլնի:
- Կո. 17. «Աէն նէ՞ գէման էօլաիւն»: Գ. Մ. Պարպուր:
- Կո. 18. «Շէյթանըն էյլէնճէ րիտայթիլն»: Արքիպօլա Պրաուն:
- Թիւ 19. «Դատաստանը կ'ողտոնայ, սակայն Շնորհքը կը խնայէ»: Զ. 2. Սփրքներ:
- Թիւ 20. «Յիշէ մահը»: Զ. 2. Սփրքներ:
- Կո. 20. «Էօլիւմիւ տէրխաթը էյլէն»: Զ. 2. Սփրքներ:
- Թիւ 21. «Սուրբ Լոգւոյն անմահութիւն ու Աստուծութիւնը»: Տր. Բ. Ա. Թօրի:

- Թիւ 22. «Սր. Գիրք և գիտութիւնս: Վեր. Ա. 2. Ե.
 Թիւ 23. «Արժնութիւնը այսօրս: Վեր. Ա. 2. Ե.
 Թիւ 24. «Ճան Գլխորդ»:
 Թիւ 25. «Աստուծոյ կողմանէ ազաշանք»:
 Թիւ 26. «Սուրբերուն յարասեւութիւնք»:
 Նօ. 26 «Մօզապոսէսիւրին միւտայէմէթիս», Ուէսլի
 Նօ. 27. «Իմանքն խաման վէ Իսթիմալը»:
 Թիւ 27. «Հաւատքի վարժութիւնն ու գործածումը»:
 Նօ. 28. «Պէնտէկոստէ վէ Բուհա նախ օրմագ»:
 Թիւ 28. «Պենտէկոստէ և Սր. Հոգին առնելը»:
 Թիւ 29. «Ան որ ահանջ ունի թոյ լսէ»:
 Թիւ 30. «Աստուածսիրութիւն և ազգասիրութիւն»

Յիշեալ տետրակներուն գինն է 1 ֆրանք,
 25 օրինակը 20 ֆրանք,
 100 օրինակը 72 ֆրանք:

Այս տետրակին գինն է 1 ֆրանք,
 Հասցէ,

Maranatha,
 B. P. 303
 Alep, (Syrie)

«Ազգային գրադարան»

NL0145687